

Mission Statement AI

BNO staat voor een sterke economische en juridische positie van ontwerpers, ook in de context van generatieve AI.

In dit kader benadrukken we dat de unieke economische waarde van menselijke creativiteit onvervangbaar is door generatieve AI. Alleen ontwerpen die voortkomen uit menselijke creatieve keuzes, mogen daarom door het auteursrecht worden beschermd.

Tegelijkertijd moedigen we ontwerpers aan om generatieve AI als krachtig hulpmiddel in een ontwerp(proces) te gebruiken om de kwaliteit van ontwerp te versterken en om tot nieuwe innovatieve en strategische oplossingen te komen. Dit op een ethisch- en juridisch verantwoorde manier. Daarnaast vindt de BNO het essentieel dat ontwerpers (meer) controle moeten krijgen over het gebruik van hun werken voor AI-training. We maken ons daarom sterk voor een efficiënte opt-out regeling.

Samengevat staan we voor:

1. De waarde van menselijke creativiteit
2. Eerlijk en verantwoord AI-gebruik
3. Controle en transparantie over AI-training

1. De waarde van menselijke creativiteit

De BNO zet zich in om de kracht en de economische waarde van (menselijke) creativiteit in alle aspecten van ontwerp te onderstrepen. Deze creatieve waarde uit zich vaak in onvoorspelbare, innovatieve en strategische oplossingen en draagt bij aan diepgang en emotionele verbindingen in visuele uitwerkingen van ontwerpen. Omdat generatieve AI gericht is op het reproduceren van consistente en veelvoorkomende patronen gebaseerd op bestaande data, mist het vaak deze diepgaande, complexe en vernieuwende creatieve context. Daarom zal generatieve AI de creatieve waarde van ontwerp niet vervangen, maar juist versterken en nieuwe mogelijkheden bieden.

- Omdat het auteursrecht een belangrijke waarborg is voor de bescherming van de uitingsvorm van creativiteit in ontwerpen, is het cruciaal dat ontwerpen die door AI-tools worden gegenereerd, zonder of met een minimale menselijke tussenkomst, niet worden beschermd door het auteursrecht.¹ Deze zienswijze waarborgt dat alleen werken die menselijke creativiteit bevatten, ongeacht of deze creativiteit wordt versterkt door AI, *exclusief* geëxploiteerd kunnen worden door ontwerpers en opdrachtgevers.

¹ Deze zienswijze is in lijn met de huidige Europese rechtspraak (HvJ Infopaq/Painer).

2. Eerlijk en verantwoord AI-gebruik

De BNO zet zich in om ontwerpers bewust te maken van de (on)mogelijkheden die generatieve AI biedt om een ontwerp(proces) kwalitatief sterker, innovatiever en efficiënter te maken. Dit op een ethisch- en juridisch verantwoorde en ook duurzame manier. Hiervoor is het cruciaal dat auteursrechten worden gerespecteerd bij het gebruik van generatieve AI, dat bewust en verantwoord met gevoelige data en persoonsgegevens van anderen wordt omgegaan en generatieve AI-transparant wordt ingezet.

- De BNO organiseert daarom voor haar leden trainingen, kennissessies en evenementen om ontwerpers bewust te maken van het thema en meer te leren over het gebruik van generatieve AI. Daarbij publiceren we relevante artikelen, nieuwsberichten en interviews en houden we ontwerpers op de hoogte over het onderwerp in het [Dossier AI](#).
- De BNO [onderzoekt](#) daarbij regelmatig wat de impact is van generatieve AI op de ontwerpsector.
- Daarnaast zet de BNO zich in om [richtlijnen](#) op te stellen, haar leden juridisch te adviseren en haar voorbeelddocumenten waar nodig en mogelijk aan te passen ten aanzien van het (verantwoord) gebruik van generatieve AI.
- Met de BNO-werkgroep AI x Design, houden we samen met onze leden de ontwikkelingen omtrent generatieve AI nauwlettend in de gaten en ontwikkelen we nieuwe inzichten.

3. Controle en transparantie over AI-training

De data waarop AI-tools worden getraind, zijn afkomstig van miljarden werken van anderen. Vaak gebeurt dit zonder toestemming, zonder medeweten en zonder vergoeding. Uit ons meest recente onderzoek blijkt dat veel van onze leden niet willen dat hun werken worden gebruikt om AI-modellen te trainen. 89% weet niet hoe je dit kan voorkomen.

Bedrijven die beeldmateriaal gebruiken om AI-modellen te trainen, doen daarvoor een beroep op de tekst- en datamining uitzondering uit de Auteurswet.² Deze uitzondering lijkt het mogelijk te maken met werken van anderen AI te trainen voor commerciële doeleinden, tenzij de rechthebbende dit uitdrukkelijk heeft voorbehouden. Dit laatste wordt een opt-out genoemd. De wetgever is niet duidelijk over hoe een opt-out concreet gerealiseerd kan worden.

- De BNO zet zich daarom in voor een toegankelijke en efficiënte opt-out, zodat ontwerpers zelf kunnen beslissen of hun werken gebruikt mogen worden om AI-modellen te trainen. Ook pleit BNO voor een vergoedingssysteem voor ontwerpers waarvan werken zonder toestemming zijn gebruikt voor het trainen van AI. Dit doen we onder andere met [Opt-out Now!](#), dat we in samenwerking met de Federatie Beeldrechten hebben gelanceerd.
- Daarnaast roept de BNO AI-aanbieders op nu al transparant te zijn over de specifieke beelden die zijn gebruikt om een AI-model te trainen en deze informatie openbaar te maken.³

² Artikel 15o Auteurswet en artikel 4 DSM-richtlijn.

³ Dit in lijn met artikel 53 lid 1(c) AI Act waarin dit in augustus 2025 verplicht wordt gesteld.